

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo financií SR

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Lokalizácia: § 17 ods. 5

Účinnosť: 01.01.2023

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 150

Výnimky z tuzemského transferového oceňovania

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/408>
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8844>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

Ex post hodnotenie vykonané k: 30.04.2025

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Zavedenie bezpečného prístavu pri transferovom oceňovaní, platné od 1. januára 2023, predstavuje opatrenie zamerané na zníženie administratívnej záťaže pre podnikateľov, najmä menších daňovníkov. Regulácia stanovuje hranicu významnosti transakcií na úrovni 10 000 eur, pod ktorou daňovníci nemusia viesť podrobnú dokumentáciu o transferových cenách medzi spriaznenými osobami. Jej cieľom je zjednodušiť procesy pre subjekty s nižšími obrátmi, ktoré často nemajú dostatočné kapacity na plnenie rozsiahlych administratívnych povinností. Pre väčšie firmy, vrátane rodinných podnikov, ktoré realizujú transakcie vo vyšších objemoch, však táto hranica nemá praktický význam a stále pre nich predstavuje administratívnu záťaž. V dôsledku toho vznikajú požiadavky na prehodnotenie tejto hranice, prípadne jej naviazanie na výšku obrátu, aby sa zabezpečilo spravodlivejšie nastavenie pravidiel pre rôzne veľkosti podnikov.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
Od 01.01.2023 bol v súvislosti s transferovým oceňovaním zavedený tzv. bezpečný prístav pri transakciách, ktoré nepresiahnu hranicu významnosti 10 000 eur. Nie je však zrejmé, prečo zákonodarcu zvolil túto hranicu – ani príslušná dôvodová správa toto odôvodnenie neobsahuje. Pre rodinné podniky, ktoré bežne realizujú kontrolované transakcie vo vyššom objeme, nie je toto administratívne zjednodušenie materiálne. Predmetom ex post hodnotenia by malo byť posúdenie výšky hranice významnosti.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: Daňovníci, ktorí sú povinní uplatňovať pravidlá transferového oceňovania (120 000 podľa údajov FR SR). Ex post: Daňovníci, ktorí sú povinní uplatňovať pravidlá transferového oceňovania. pričom ex post hodnotenie sa zameriava na rodinné podniky, ktoré uplatňujú tieto pravidlá.
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V súvislosti s touto reguláciou predkladateľ identifikoval pozitívny vplyv na dotknutých daňovníkov v dôsledku zníženia administratívnej záťaže a zvýšenia právnej istoty daňovníkov.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu/regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
150	Výnimky z tuzemského transferového oceňovania	§ 17 ods. 5	01.01.2023	Rodinné podniky	-	-	-	3 683 813	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: Doplnenie pravidiel transferového oceňovania (bezpečný prístav) – údaj o počte daňovníkov, ktorí sú povinní uplatňovať pravidlá transferového oceňovania bol čerpaný z údajov FR SR a následne expertný odhad počtu tých daňovníkov, ktorých by sa bezpečný prístav v navrhovanom rozsahu mal týkať je 120 000 subjektov. Predkladateľ kvantifikoval úsporu administratívnych nákladov na 3 683 813 €. Ex post náklady: Nie je možné presne kvantifikovať náklady tejto regulácie na rodinné podniky, pretože napriek existencii registra rodinných podnikov sa doň subjekty nezapisujú, a to najmä z dôvodu administratívnej záťaže alebo nejasných prínosov registrácie. Mnohé podniky fungujú ako rodinné firmy, avšak formálne sa k tejto kategórii neprihlásili, čím vzniká značná informačná medzera. Navyše, regulácia v oblasti transferového oceňovania sa vzťahuje na široké spektrum podnikateľských subjektov bez ohľadu na ich veľkosť či charakter transakcií, čo znemožňuje presné vyčíslenie špecifických nákladov výlučne pre rodinné podniky. Avšak podľa informácií získaných z Finančného riaditeľstva SR z informačného systému v dostupných rokoch 2022 a 2023, počet daňovníkov, ktorých sa mohol bezpečný prístav dotknúť bol vyčíslený na približne 50 000 (spoločne za právnické a fyzické osoby), čísla sú približne stabilné za obe obdobia.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Nie je možné uviesť presný zdroj početnosti rodinných podnikov, pretože napriek existencii registra sa doň subjekty nezapisujú, a tým pádom neexistuje úplná databáza týchto firiem. Okrem toho, rodinné podniky sú rôznorodé a často sa formálne neidentifikujú ako rodinné, čo znemožňuje presné štatistické vyhodnotenie ich početnosti.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
Nie je možné doplniť dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi z dôvodu absencie údajov o počte rodinných podnikov, ktoré využili výnimku z transferového oceňovania.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
Nevznikli nepredpokladané náklady v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia daňová a colná, (ďalej aj ako „MF SR“ alebo „gestor“).

PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

ARDEN LEGAL & TAX s. r. o., 47256443 (ďalej aj ako „ARDEN“)

Zúčastnené subjekty:

Áno ☒ Nie ☐

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

ARDEN

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

12. 02. 2025

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 30.12.2024 do 14.02.2025

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácií:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Advokátska kancelária ARDEN zastupujúca záujmy rodinných podnikov, vyjadrila výhrady voči aktuálnej úprave bezpečného prístavu v oblasti transferového oceňovania, ktorá bola zavedená od 1. januára 2023. Kritizuje najmä stanovenie hranice významnosti na úrovni 10 000 eur, pričom dôvodová správa k zákonu neposkytuje jasné zdôvodnenie tejto hranice. Podľa subjektov, ktoré zastupuje táto úroveň nezohľadňuje reálne potreby rodinných podnikov, ktoré často vykonávajú kontrolované transakcie v omnoho vyšších objemoch.

Hranica 10 000 eur sa javí ako príliš nízka, keďže rodinné podniky často dosahujú obraty v desiatkach až stovkách miliónov eur, čím sa automaticky vylučujú z možnosti využiť výhody bezpečného prístavu. V dôsledku toho musia tieto podniky plniť všetky administratívne požiadavky spojené s transferovým oceňovaním, čím dochádza k zvýšeniu administratívnej záťaže a finančných nákladov.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plnenie cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Zavedenie bezpečného prístavu pri transferovom oceňovaní vychádzalo z požiadaviek stanovených v Akčnom pláne rozvoja rodinných podnikov, ktorý bol spracovaný pod gesciou Ministerstva hospodárstva SR. Hranica významnosti vo výške 10 000 eur bola výsledkom podnetov získaných počas konzultácií s podnikateľskou obcou, najmä s rodinnými podnikmi. Ministerstvo financií SR túto hranicu akceptovalo ako súčasť opatrení na zníženie administratívnej záťaže a zvýšenie právnej istoty pre podnikateľské subjekty v oblasti kontrolovaných transakcií.

Zavedenie hranice 10 000 eur je relatívne nové opatrenie, ktoré platí od 1. januára 2023. Jeho cieľom bolo zjednodušiť administratívne povinnosti najmä pre menšie podniky, vrátane rodinných podnikov, ktoré realizujú transakcie nižšej hodnoty. MF SR vníma zavedenie tejto hranice ako prvý krok

k znižovaniu byrokratickej záťaže, pričom momentálne nevidí priestor na jej úpravu, keďže regulačné účinky tohto opatrenia ešte neboli dostatočne dlhodobo overené v praxi.

Ministerstvo financií SR uprednostňuje všeobecne platné úpravy, ktoré majú dopad na všetky podnikateľské subjekty bez rozdielu, namiesto zavádzania osobitných režimov pre konkrétne skupiny, ako sú rodinné podniky. Zároveň pripomína, že zákon už v súčasnosti obsahuje aj osobitnú hranicu významnosti 50 000 eur pre istinu pôžičky medzi závislými osobami, čo považuje za dostatočne flexibilné opatrenie.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),

- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

ARDEN navrhuje prehodnotenie aktuálnej hranice významnosti 10 000 eur pre bezpečný prístav v oblasti transferového oceňovania, ktorá podľa nich nereflektuje rozdiely vo veľkosti a štruktúre podnikov. Navrhovaným riešením je zvýšenie tejto hranice tak, aby lepšie zohľadňovala potreby väčších podnikov, vrátane rodinných podnikov, ktoré často realizujú transakcie s oveľa vyššími objemami. Pre tieto firmy nepredstavuje súčasný limit zníženie administratívneho zaťaženia, ktoré vo vzťahu k objemu ich transakcií nie je zanedbateľné.

Ďalšou alternatívou je naviazanie hranice významnosti na výšku obratu podniku. Tento prístup by zabezpečil väčšiu flexibilitu a rovnosť medzi podnikmi rôznych veľkostí, keďže by reflektoval skutočný ekonomický rozsah ich činnosti. Diferencované nastavenie podmienok na základe obratu by odstránilo zaťaženie pre väčšie subjekty, ktoré v súčasnosti spadajú pod rovnaké pravidlá ako malé firmy. Týmto spôsobom by sa zvýšila efektívnosť regulácie, keďže podmienky by boli viac prispôbené reálnym ekonomickým možnostiam a administratívnym kapacitám jednotlivých subjektov.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Ministerstvo financií SR objasňuje, že súčasná hranica významnosti vo výške 10 000 eur bola primárne zavedená s cieľom znížiť administratívnu záťaž pre menších daňovníkov, ktorí často nemajú dostatočné kapacity na vedenie podrobnej dokumentácie o transferových cenách. Tento limit bol stanovený na základe podnetov z podnikateľskej praxe, pričom jeho cieľom je uľahčiť plnenie povinností predovšetkým menším subjektom bez toho, aby bola ohrozená integrita daňového systému.

Z hľadiska ministerstva predstavuje akékoľvek rozšírenie bezpečného prístavu potenciálne riziko, najmä pre Finančnú správu SR, ktorá by tak čelila vyššej pravdepodobnosti obchádzania daňových pravidiel vo väčších podnikoch. Ak by sa hranica naviazala na výšku obratu, zvýšilo by to riziko zneužitia systému a potenciálne by to viedlo aj k väčším negatívnym dopadom na štátny rozpočet. Ministerstvo zároveň zdôrazňuje, že súčasná hranica je platná od roku 2023, a vzhľadom na jej nedávne zavedenie nevidí momentálne priestor na jej úpravu, pričom každá zmena musí byť racionálna a opodstatnená v kontexte daňovej politiky a rozpočtových dôsledkov.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Zavedenie bezpečného prístavu v oblasti transferového oceňovania od 1. januára 2023 predstavuje krok v znižovaní administratívnej záťaže pre menšie podnikateľské subjekty. Stanovená hranica významnosti vo výške 10 000 eur má podľa Ministerstva financií SR za cieľ uľahčiť plnenie povinností najmä menším firmám, ktoré často nemajú dostatočne veľké kapacity na vypracovanie dokumentácie v súlade s pravidlami transferového oceňovania. Tento limit bol stanovený na základe podnetov z konzultácií s podnikateľskou verejnosťou, predovšetkým s rodinnými podnikmi, v rámci Akčného plánu rozvoja rodinných podnikov, ktorý spracovalo Ministerstvo hospodárstva SR.

Z pohľadu veľkých rodinných podnikov sa však ukazuje, že súčasné nastavenie regulácie nezohľadňuje ich špecifické potreby. Rodinné podniky často realizujú transakcie vo vyšších objemoch, pričom stanovená hranica 10 000 eur im neposkytuje administratívne zjednodušenie, ktoré by bolo primerané ich rozsahu podnikania. Týmto subjektom vzniká zvýšená administratívna záťaž a s ňou spojené náklady.

MF SR v tejto fáze nevidí priestor na úpravu hranice vzhľadom na relatívnu krátku dobu účinnosti opatrenia a potrebu jeho dlhodobejšieho overenia v praxi. Zároveň zdôrazňuje preferenciu pre všeobecne platné opatrenia namiesto zavádzania osobitných režimov pre konkrétne skupiny podnikateľov. Zákon v súčasnosti umožňuje určitú flexibilitu prostredníctvom hranice 50 000 eur pre istinu pôžičiek medzi závislými osobami, čo však nie je dostatočné na riešenie požiadaviek väčších rodinných podnikov.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Ministerstvo hospodárstva SR (ďalej ako „MH SR“) uznáva, že aktuálna úprava bezpečného prístavu, konkrétne stanovenie hranice významnosti na úrovni 10 000 eur, bola zavedená len nedávno, od 1. januára 2023. Vzhľadom na krátky čas jej platnosti a nedostatočné overenie jej účinkov v praxi sa MH SR prikláňa k postoju Ministerstva financií SR ponechať aktuálnu hranicu významnosti bez úprav. Tento prístup umožní dôkladné vyhodnotenie efektívnosti opatrenia a jeho reálnych dopadov na podnikateľské prostredie pred akoukoľvek potenciálnou zmenou.

Zároveň MH SR uznáva oprávnenosť požiadaviek vznesených ARDEN, ktorá zastupuje záujmy rodinných podnikov. Predložené návrhy na zvýšenie hranice významnosti alebo jej naviazanie na výšku obratu podniku reflektujú reálne rozdiely medzi podnikateľskými subjektmi rôznych veľkostí. V tejto fáze však považuje MH SR za dôležité ponechať súčasné nastavenie, pričom v budúcnosti, po dôkladnej analýze dopadov regulácie, môže byť otvorené diskusii o jej prípadnej úprave. Takýto prístup zabezpečí, že prípadné zmeny budú racionálne, opodstatnené a reflektujúce skutočné potreby podnikateľskej praxe.

9.4.4 Odporúčenie spracovateľa:

☒ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady

☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia